

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) **UA**

(11) **89190**

(13) **U**

(51) МПК

F16C 19/18 (2006.01)

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: **u 2013 13599**

(22) Дата подання заявки: **22.11.2013**

(24) Дата, з якої є чинними
права на корисну
модель: **10.04.2014**

(46) Публікація відомостей **10.04.2014, Бюл.№ 7**
про видачу патенту:

(72) Винахідник(и):

Гузенко Юрій Михайлович (UA)

(73) Власник(и):

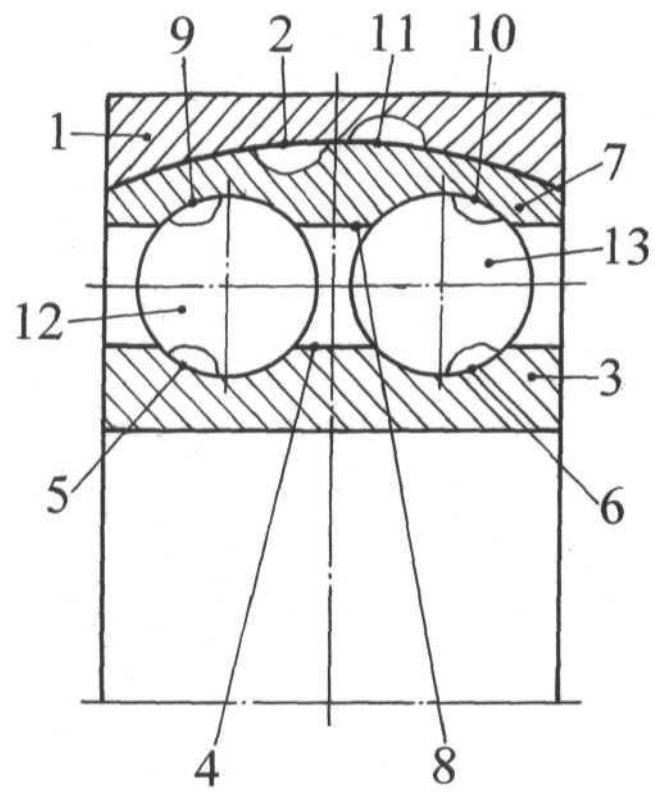
**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ "КИЇВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ",
пр. Перемоги, 37, м. Київ-56, 03056 (UA)**

(54) СФЕРИЧНИЙ ШАРИКОПІДШИПНИК

(57) Реферат:

Сферичний шарикопідшипник містить зовнішнє кільце із сферичною внутрішньою поверхнею, внутрішнє кільце з циліндричною зовнішньою поверхнею і виконаними на ній доріжками кочення, допоміжне кільце з циліндричною внутрішньою поверхнею, доріжками кочення і сферичною зовнішньою поверхнею. Тіла кочення взаємодіють з доріжками кочення внутрішнього і допоміжного кілець. Доріжки кочення допоміжного кільця виконані на його внутрішній циліндричній поверхні і розташовані в діаметральних площинах розміщення доріжок кочення на зовнішній циліндричній поверхні внутрішнього кільця та взаємодіючих з ними тіл кочення.

UA 89190 U

Корисна модель належить до машинобудування і стосується саме різних сферичних шарикопідшипників для своєї роботи при підвищених їх кутових зміщеннях та великих радіальних навантаженнях.

Відомий сферичний шарикопідшипник, який містить зовнішнє кільце із сферичною внутрішньою поверхнею, внутрішнє кільце з циліндричною зовнішньою поверхнею і виконаними на ній доріжками кочення, а також розміщені між обома вказаними кільцями тіла кочення та сепаратор [див. Прикладная механика /Под ред. К.И. Заблонского. - Учебное пособие для вузов. - К.: Вища школа, 1979. - С. 223, рис. 37.3, г].

Недоліком такого сферичного шарикопідшипника є те, що він не може забезпечувати достатньо високу свою навантажувальну здатність, оскільки всі тіла кочення, розміщені між зовнішнім і внутрішнім кільцями, контактують із сферичною внутрішньою поверхнею вказаного зовнішнього кільця саме в точках, а це відповідно визиває виникнення між ними значних контактних напружень стиску.

Найбільш близьким аналогом до корисної моделі за технічною суттю і досягнутим ефектом є сферичний шарикопідшипник, який містить зовнішнє кільце із сферичною внутрішньою поверхнею, внутрішнє кільце з циліндричною зовнішньою поверхнею і виконаними на ній доріжками кочення, допоміжне кільце з циліндричною внутрішньою поверхнею, доріжками кочення і сферичною зовнішньою поверхнею, взаємодіючою із сферичною внутрішньою поверхнею зовнішнього кільця, а також тіла кочення, взаємодіючи з доріжками кочення внутрішнього і допоміжного кілець [див. А. с. СССР № 1661499, МПК F 16 C 19/18. Сферический шарикоподшипник /В.В. Усов, Ю.Ф. Железняк, А.А. Серегин, В.М. Попов, А.Ф. Ванжа. - 1991. Бюл. № 25. - С. 140].

Такий сферичний шарикопідшипник, в порівнянні з попереднім, забезпечує деяке підвищення своєї навантажувальної здатності завдяки наявності в ньому допоміжного кільця з циліндричною внутрішньою поверхнею, доріжками кочення і сферичною зовнішньою поверхнею, взаємодіючою із сферичною внутрішньою поверхнею зовнішнього кільця, а також взаємодії тіл кочення з відповідними доріжками кочення внутрішнього і допоміжного кілець, але знову ж таки недостатньо, оскільки допоміжне кільце виконано з доріжками кочення на обох своїх бокових поверхнях, що забезпечують контактну взаємодію всіх тіл кочення з вказаним допоміжним кільцем тільки половинками своїх доріжок кочення по ширині кожної із них, що є основним його недоліком.

В основу корисної моделі поставлена задача забезпечення можливості підвищення навантажувальної здатності сферичного шарикопідшипника шляхом виключення виконання допоміжного кільця з доріжками кочення на обох своїх бокових поверхнях, що забезпечують контактну взаємодію всіх тіл кочення з вказаним допоміжним кільцем тільки половинками своїх доріжок кочення по ширині кожної із них.

Поставлена задача вирішується тим, що в сферичному шарикопідшипнику, що містить зовнішнє кільце із сферичною внутрішньою поверхнею, внутрішнє кільце з циліндричною зовнішньою поверхнею і виконаними на ній доріжками кочення, допоміжне кільце з циліндричною внутрішньою поверхнею, доріжками кочення і сферичною зовнішньою поверхнею, взаємодіючою із сферичною внутрішньою поверхнею зовнішнього кільця, а також тіла кочення, взаємодіючи з доріжками кочення внутрішнього і допоміжного кілець, згідно з корисною моделлю, доріжки кочення допоміжного кільця виконані на його внутрішній циліндричній поверхні і розташовані в діаметральних площинах розміщення доріжок кочення на зовнішній циліндричній поверхні внутрішнього кільця та взаємодіючих з ними тіл кочення.

Вказані відмітні ознаки, в порівнянні з найбільш близьким аналогом, виключають виконання допоміжного кільця з доріжками кочення на обох своїх бокових поверхнях, що забезпечують контактну взаємодію всіх тіл кочення з вказаним допоміжним кільцем тільки половинками своїх доріжок кочення по ширині кожної із них за рахунок повного контактування всіх зазначених тіл кочення з доріжками кочення допоміжного кільця по всій їх ширині, що відповідно забезпечує можливість підвищити навантажувальну здатність сферичного шарикопідшипника.

На кресленні показаний удосконалений сферичний шарикопідшипник, вид збоку: де 1 - зовнішнє кільце; 2, 11 - сферичні поверхні; 3 - внутрішнє кільце; 4, 8 - циліндричні поверхні; 5, 6 та 9, 10 - доріжки кочення; 7 - допоміжне кільце; 12, 13 - тіла кочення.

Сферичний шарикопідшипник містить зовнішнє кільце 1 із сферичною внутрішньою поверхнею 2, внутрішнє кільце 3 з циліндричною зовнішньою поверхнею 4 і виконаними на ній доріжками кочення 5, 6, допоміжне кільце 7 з циліндричною внутрішньою поверхнею 8, доріжками кочення 9, 10 і сферичною зовнішньою поверхнею 11, взаємодіючою із сферичною внутрішньою поверхнею 2 зовнішнього кільця 1, а також тіла кочення 12, 13, взаємодіючи з доріжками кочення 5, 6 та 9, 10 внутрішнього 3 і допоміжного 7 кілець.

Крім цього, доріжки кочення 9, 10 допоміжного кільця 7 виконані на його внутрішній циліндричній поверхні 8 і розташовані в діаметральних площинах розміщення доріжок кочення 5, 6 на зовнішній циліндричній поверхні 4 внутрішнього кільця 3 та взаємодіючих з ними тіл кочення 12, 13.

При роботі сферичного шарикопідшипника та нерухомому положенні його зовнішнього кільця 1 і обертальному русі з певною кутовою швидкістю внутрішнього кільця 3 розміщені між ними тіла кочення 12, 13 і допоміжне кільце 7 також мають можливість рухатися відносно них. Тіла кочення 12, 13 перекочуються по доріжках кочення 5, 6 та 9, 10 кілець 3, 7 в двох діаметральних площинах, а допоміжне кільце 7 має можливість здійснювати ще і свої кутові зміщення відносно зовнішнього кільця 1.

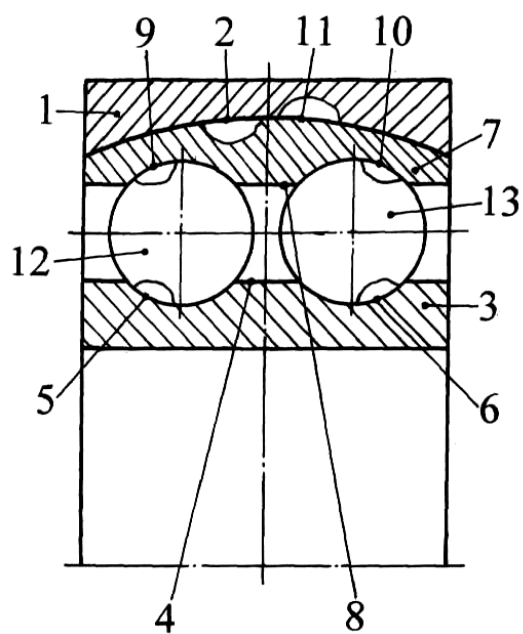
В результаті всі тіла кочення 12, 13 обертаються навколо своїх осей, а також в кільцевому радіальному зазорі між двома кільцями 3, 7 навколо центральної осі сферичного шарикопідшипника, здійснюючи одночасно свій складний планетарний рух та створюючи умови для тертя кочення між їх робочими поверхнями. Допоміжне кільце 7 своєю сферичною зовнішньою поверхнею 11 здійснює тільки тертя ковзання з відповідною їй сферичною внутрішньою поверхнею 2 зовнішнього кільця 1.

Разом з цим, контактна взаємодія допоміжного 7 і зовнішнього 1 кілець по своїх сферичних поверхнях 2, 11 забезпечує можливість роботи такого сферичного шарикопідшипника при підвищених його кутових зміщеннях. Контактна взаємодія всіх тіл кочення 12, 13 з доріжками кочення 5, 6 та 9, 10 внутрішнього 3 і допоміжного 7 його кілець здійснюється по всій ширині кожної із них, при цьому вказані доріжки кочення 5, 6 та 9, 10 зазначених кілець 3, 7 мають однакові між собою розміри.

Таким чином, вказане удосконалення сферичного шарикопідшипника виключає виконання допоміжного кільця з доріжками кочення на обох своїх бокових поверхнях, забезпечуючи контактну взаємодію всіх тіл кочення з допоміжним кільцем тільки половинками своїх доріжок кочення по ширині кожної із них завдяки повному контактуванню всіх тіл кочення з доріжками кочення допоміжного кільця по всій їх ширині, що відповідно забезпечує можливість підвищити його навантажувальну здатність.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Сферичний шарикопідшипник, що містить зовнішнє кільце із сферичною внутрішньою поверхнею, внутрішнє кільце з циліндричною зовнішньою поверхнею і виконаними на ній доріжками кочення, допоміжне кільце з циліндричною внутрішньою поверхнею, доріжками кочення і сферичною зовнішньою поверхнею, взаємодіючою із сферичною внутрішньою поверхнею зовнішнього кільця, а також тіла кочення, взаємодіючі з доріжками кочення внутрішнього і допоміжного кілець, який **відрізняється** тим, що доріжки кочення допоміжного кільця виконані на його внутрішній циліндричній поверхні і розташовані в діаметральних площинах розміщення доріжок кочення на зовнішній циліндричній поверхні внутрішнього кільця та взаємодіючих з ними тіл кочення.

Комп'ютерна верстка Л. Бурлак

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601